

“FNV Nieuwsbrief Senioren schetst ten onrechte positief beeld over pensioen-afspraken!”

FNV Magazine online, 13 maart 2021

Pensioenonderhandelaar Tuur Elzinga:

‘REPARATIE KOOPKRACHT SENIOREN, LINKSOM OF RECHTSOM’

Tekst Pien Heuts Beeld Marijn van der Waa

‘LAATSTE GAATJE VAN DE BROEKRIEM IS IN ZICHT GEKOMEN’

Tot de coronacrisis floreerde de economie, terwijl de koopkracht van senioren alleen maar achteruit ging. Hoogste tijd voor reparatie, zegt de nieuwe FNV-voorzitter en pensioenonderhandelaar Tuur Elzinga. ‘Voor velen is de rek eruit.’

Zowel leden als het ledenparlement gaven groen licht aan het Pensioenakkoord, dat in 2026 zijn beslag moet krijgen. Hoe staat het nu met de uitwerking?

Dat de leden en het Ledenparlement van de FNV groen licht hebben gegeven aan het pensioenakkoord, daar is nog wel wat over op te merken. Zowel de voorbereiding van het referendum onder de leden in 2019 als de besluitvorming door het Ledenparlement in 2020 blonken niet uit in democratisch gehalte. Samengevat: er was geen sprake van een open discussie. Goede informatie en gelegenheid voor discussie ontbrak. Kritiek op het bereikte akkoord werd geweerd van FNV sites en verspreiden van kritische opmerkingen werd verboden. Leden en LP-leden werden onder druk gezet met opmerkingen als: dit resultaat, dat is het, meer zat er echt niet in en als we dit niet accepteren dan moeten we nog veel slechtere besluiten van het kabinet vrezen. Ook de mededeling van de voorzitter dat hij zou aftreden als het akkoord niet zou worden geaccepteerd zette de (LP)leden onder druk. Kortom, weinig of geen ruimte voor een kritische wegging van het akkoord. Met andere woorden, een weinig democratisch proces.

‘We zijn druk bezig. Het voorstel om de AOW-leeftijd minder snel te laten stijgen en de mogelijkheid voor boetevrij vroegpensioen bij zwaar werk zijn inmiddels bij wet geregeld. Dat laatste was ons tien jaar geleden al beloofd; nu mogen we het eindelijk samen met de werkgevers aan de cao-tafel gaan regelen. In een aantal sectoren, zoals Bouw & Infra, is dat direct gelukt. In sommige andere sectoren moeten werkgevers nog over de brug komen. We zien bovendien voldoende aanknopingspunten om verder in gesprek te gaan over een nieuwe, publiek gefinancierde regeling. We moeten immers structurele oplossingen vinden voor een eerlijk pensioen voor zware beroepen.’

Nog steeds wordt het (minder snel) stijgen van de AOW leeftijd “verkocht” als een positief resultaat. Ook hier met name vanwege de kabinetsdreiging om de aow-leeftijd sneller te laten stijgen. Maar positief is het natuurlijk niet. Die stijging van de aow-leeftijd is immers zowel ongewenst uit oogpunt van “gezond naar je pensioen”, als onnodig uit oogpunt van financiën. Zowel de overheidsfinanciën als de beschikbare middelen bij de pensioenfondsen staan er goed voor zodat om die reden de aow-leeftijd-stijging niet noodzakelijk is. We verwijzen in dit verband nog eens naar de presentatie van Prof. Verbon tijdens de bijeenkomst in mei 2019 waar hij duidelijk maakte dat de overheidsuitgaven tbv de AOW (als percentage van het totaal aan uitgaven) nauwelijks stijgen!

Ook de mogelijkheid van boetevrij vroegpensioen bij zwaar werk is nog geen resultaat om luid over te juichen. In enkele cao’s is inderdaad inmiddels een regeling opgenomen die het mogelijk maakt om maximaal drie jaar voor de aow-leeftijd te stoppen met werken. De werkgever verstrekt dan een uitkering ter hoogte van de netto aow-uitkering. (Ca. €1300).

In de praktijk blijkt toch ook dat veel werkgevers zeggen dat ze geen geld hebben voor die regeling waardoor afspraken moeizaam tot stand komen.

Een ander probleem is de hoogte van de uitkering. Om aan een redelijk pensioeninkomen te komen moet je dat dus aanvullen door vanaf dat moment ofwel het eventuele spaargeld aan te spreken ofwel het opgebouwde pensioen voor een deel naar voren te halen. Dat laatste heeft tot gevolg dat vanaf de aow-leeftijd het pensioen levenslang een stuk(je) lager zal zijn. Dat laatste wordt nog eens versterkt omdat vanaf het moment dat je stopt met werken ook de pensioenopbouw stopt.

En wat betreft een structurele (betere?) oplossing voor een "eerlijk pensioen" voor zware beroepen: voorlopig is alleen duidelijk dat een en ander wordt onderzocht. Een definitief positief resultaat is nog niet in zicht.

Conclusie moet zijn dat het pensioenakkoord op dit onderdeel zwaar onvoldoende is.

Maar daar hebben de huidige pensioengerechtigden niets aan. Zij hebben hun inkomen alleen maar zien dalen de afgelopen jaren?

'Het is inderdaad schrijnend dat de pensioenen ruim tien jaar niet geïndexeerd zijn, terwijl het vermogen van pensioenfondsen tegen de plinten klotste. Het is niet te begrijpen dat als de economie groeit en bloeit, mensen er in koopkracht op achteruit gaan. Mensen die heel lang gewerkt hebben voor dat pensioen. Voor veel ouderen is het laatste gaatje van de broekriem al lang in zicht gekomen. In het nieuwe pensioenstelsel wordt indexatie gekoppeld aan werkelijke beleggingsrendementen in plaats van de historisch lage rekenrente. En in het ontwerpvoorstel, waar we als FNV nauw bij betrokken zijn, zijn kortingen komend jaar in principe van de baan. Dan gaat het om zo'n tien miljoen mensen die in 2021 niet 10 tot 15 procent worden gekort op hun pensioen of pensioenopbouw. Dat is echt winst.'

Niet korten van de pensioenen dit jaar, "dat is echt winst"! Te gek voor woorden eigenlijk zo'n uitspraak. Terwijl in de actie-jaren 2018-2019 "Indexatie voor elke generatie" als actie-leus klonk veranderde deze eis bij de FNV, en ook breed in de media, plotseling in "blij zijn als er niet gekort wordt". En de FNV beroept zich daarbij op de tekst in het wetsvoorstel die samengevat luidt dat de regering er voor kiest "om de tijd tot de transitie is voltooid te bezien vanuit dat nieuwe pensioenstelsel en in het licht van de overstap daar naartoe. Tot slot vindt de regering het wenselijk ook naar de transitiefase te kunnen kijken vanuit de mogelijkheden die het nieuwe pensioenstelsel zal bieden."

Maar als het zo is dat in het nieuwe stelsel indexatie wordt gekoppeld aan werkelijke beleggingsrendementen in plaats van aan de historisch lage rekenrente dan zou je toch mogen verwachten, als Koolmees naar de transitiefase wil kijken "vanuit de mogelijkheden die het nieuwe pensioenstelsel zal bieden", dat gezien de resultaten van de fondsen per direct met indexatie kan worden gestart! Waarom is dat dan niet afgesproken? Waarom gebeurt dat nu niet dan?

Wanneer komt indexatie weer in zicht?

'Pensioenfondsen hebben tot 2026 de tijd om over te stappen. Onze inzet is dat we ook al tijdens de overgangperiode, dus zodra de nieuwe wet volgend jaar is aangenomen, de oude regels kunnen loslaten en de rendementen eerder voor indexatie kunnen gebruiken.'

Kortom, nog geen idee wanneer indexatie "weer in zicht komt"! In ieder geval zijn er geen harde afspraken over gemaakt. Mocht het nieuwe stelsel er onverhoopt toch komen dan zal toch in ieder geval voordat met "invaren" wordt begonnen de inhaalindexatie geregeld moeten zijn! Bovendien moet er iets worden afgesproken om te voorkomen dat in het nieuwe stelsel indexatie aan de neus van gepensioneerden voorbij gaat als die net als eventuele kortingen, over meerdere jaren verspreid gaat worden.

Door alle steunmaatregelen zijn de economische effecten van de coronacrisis nog niet zichtbaar. Dan mag er straks geïndexeerd worden, maar blijven de beleggingsresultaten door corona achter.

‘Klopt, de economie is heel onzeker. Daarom is het sowieso belangrijk dat kortingen voorlopig van de baan zijn. En dat zodra de ruimte er is, er eerder dan 2026 geïndexeerd kan worden. Dat geldt dan voor alle generaties, jong en oud.’

Senioren hebben lange tijd, soms wel twaalf jaar, niet kunnen meeprofiteren van de economische groei. Hun pensioen werd minder waard terwijl de prijzen stegen. De FNV heeft herstel van koopkracht van deze groep bovenaan het actielijstje staan. Als indexeren niet lukt, hoe dan wel?

‘De koopkracht van senioren staat al heel lang onder druk. Het is een illusie dat je die koopkrachtachterstand volledig kunt compenseren.

Maar dat is vooral een illusie OMDAT DE FNV ER GEEN HARDE EIS VAN HEEFT GEMAAKT! Want volledig compenseren is geen enkel probleem gezien de gigantische bergengeld in de pensioenfondsen; het belegd vermogen van alle fondsen samen is in de afgelopen 12 jaar, tussen 2008 en 2020, gegroeid van ongeveer 600 miljard naar inmiddels meer dan 1700 miljard euro! De door het Actiecomité Red het pensioenstelsel geproduceerde grafiek “Pensioenvermogens 2008-2020 en koopkrachtverlies vanwege niet-indexatie” toont aan dat inhaal-indexatie zonder meer mogelijk is.

Maar met aanvullend beleid willen we de schade wel zo goed mogelijk repareren. De AOW die onvoldoende is meegegroeid met de welvaart, moet fors worden verhoogd. Door het minimumuurloon naar veertien euro te verhogen, gaat ook de AOW (en andere uitkeringen) omhoog. Daar voeren we stevig campagne voor. Het is een keihard punt. Het kost miljarden, maar we vinden dat het kan. Als er ook miljarden worden uitgegeven om bedrijven te redden, moet hier ook geld voor te vinden zijn. Linksom of rechtsom: de koopkracht van senioren moet worden hersteld. Hun koopkracht is veel te lang verwaarloosd.’

Niet “linksom of rechtsom” de koopkracht herstellen maar “linksom EN rechtsom!”

Welke groep senioren heeft het ‘t zwaarst?

‘Vooral het aanvullend pensioen heeft te lijden gehad door het uitblijven van indexatie. Sommige gepensioneerden zijn er wel 20 procent op achteruit gegaan. Maar in absolute zin hebben de armere ouderen het natuurlijk het zwaarst. De mensen met alleen AOW of met een klein aanvullend pensioentje. Maar er zijn meer groepen die het moeilijk hebben. Zoals ouderen die nog inwonende kinderen hebben. Dan verlies je dus elk jaar aan koopkracht, terwijl van eventueel kleiner gaan wonen geen sprake kan zijn. Op papier ben je dan misschien niet arm - vanwege dat eigen huis - maar is het toch moeilijk de eindjes aan elkaar te knopen. Voor velen is de rek er al lang uit.’

Daarom ook is compenseren linksom EN rechtsom noodzakelijk!

Zijn er ook senioren die minder hoeven te sappelen?

‘Jazeker, er zijn ook ouderen zonder zorgen over morgen. Die hadden een goed salaris en hebben een dito pensioen opgebouwd. Zij zijn er weliswaar ook in koopkracht op achteruit gegaan, maar hadden de luxe dat te kunnen opvangen.’

Maar dat is geen argument toch om op enige eis dan maar minder in te zetten?

Waarop is jouw hoop gevestigd als het om de verkiezingsuitslag van 17 maart gaat?

‘Verbetering van inkomen en koopkracht vind ik echt cruciaal. We proberen druk op de politiek te zetten met de FNV-campagne Voor 14. Mèt behoud van koppeling van het minimumloon aan de uitkeringen, zoals de AOW. Als we gezamenlijk, ouderen én jongeren, daarvoor in actie willen komen, kunnen we herstel van koopkracht samen voor elkaar krijgen.’

Prima die campagne VOOR 14. Zeker als die wordt gekoppeld aan een campagne INDEXATIE VOOR ELKE GENERATIE!

Malieveld vol?

‘Als het coronatechnisch kan: graag.’

Maar dat gaat niet vanzelf, daarvoor is nodig dat de FNV leiding geeft aan mobilisatie en niet met slappe knieën halverwege de acties afhaakt!